

Aṅwà'ànè Paul a mbo TITUS

NJI'INNŪ ANWÀ'ANƏ YU

A aṅwà'ànè yû aa a le ṅṅwà'ànə Paul a mbo Titus, mûṅgwà'à yîi mə à le si kwetə nîi nî ifà'a nswonḡə ntoo yî ñsigìnə wâ. Titus à le mbə ṅù baGrikiya mə Pual à le ṅghìrè a biï Kristo, a logè yi tsǒ mu yî (1.4) bo yu tigè ṅkarə mfa'a (Gal. 2.3). Paul à le mà'atə Titus a kîṅkî Crete mə tâ à ka nlentə ṅghotə jîi mə i le ntswe ghu aà.

İnnù jî ghà'atè i le tswe a nî ṅghotə jîi i le ntswe a Crete aa mə Paul à le nlòo mə tâ Titus à ghìrə. A le tswe nî ñtsò'òtə bitsyàsə, ñtanṅə innù ṅghotə, ṅkîi ntsisə nî bɔɔ bi Krito ghu. Annù ajirə bo bi ìbuurə innù jî ghà'atè i le ntswe a Crete. Paul a tigə nanṣə swonḡ mə tâ à lentə tsi'î bə biï mə àkòrè nizî yaa a ku'unə aa nlèè ni bitsyàsə bi ṅghotə. Nzi a ajànḡ mə yu tswa bə bitsim, bìlii bo bi bônkhê. Yu tsǒ fiḡè (2.7), à le ntswe nî ṅka mbe nî à yîi akòrè nṅtəə, ñdi'i nî ànnù Nwî tsi'î sigìnə, ṅwa'asə nî ṅḡḡṅndi'innù mbwe'esə bo bi ṅḡḡṅtḡtḡtu, bə biï mə bi swùṅṅnə ni ìnnù jîi i yàtə bə aà.

Ka mə bə le si bù'ù nî ìnnù a Crete aa, a wa'atə ni a mbo Titus mə ìbòḡ Nwî nî ṅko mîlìnə yî leè ṅghìrə a yweensə waa biï bi leè ṅki mbə tsǒ bə ma bù aa, ñtsya a nḡm Yesu Kristo ñsi'i waa nî Azwî yî Làà yîi mə à le swî'î a nu bo aà (3.3-8). Ma mùu ajànḡ tâ Titus aa ṅgaansə mitîi mi a

swonɔ ɲtoo yĩ ɲsigɪnè ya nlonɔ mə ɪbòɲ Nwĩ i zi aa a nyweense bə bĩtsimè (2.11).

Bĩ yatə àɲwà'ànə yũ aa laà:

1. Nji'innũ aɲwà'ànə yuà 1.1-4
2. Bĩtsyàsə a ɲghotə 1.5-16
3. Ajàɲ yĩ mə a ku'unə mə bə ka ntswe tsə ɲgwɛ'è a ɲghotə aà 2.1-15
4. Adi'itə bo bĩ àwà'àsə 3.1-11
5. Innũ jĩ mə Paul à ɛ nswonə a nlwĩ'isə aà 3.12-15

¹ Aɲgwà'ànə yuà a lo aa a mbo Paul yĩ mə à ni ɲgàɲàfà'a Nwĩ, ɲki mbə ɲgàɲtoò Yesu Kristo aà. Yesu à ɛ ntoo gha mə tá mə ghɛɛ ɲka ɲkwetə bə bĩ mə Nwĩ à tsò'ɔ nĩ bi aa, mə tá bo bii yi tá àbĩintii yaa a ka ɲkwe, ɲki ɲka ɲghirə ni mə tá bo zi annu nĩkon yĩ mə a tswe a múm ànnu Nwĩ aà. ² Mĩɲgàɲ mi annu nĩɲkon mà mú mi tswe aa nĩ ɲtswèntii yĩ mə ɪ tswe nĩɲkon yĩ yĩ mə bĩ'inè bɛ aà. Nwĩɲgòɲ yĩ mə kaa à si abɲɲnənnu tsweɛ aa, à ɛɛ ɲka'a ntswèntii ma yũ a mbo bĩ'inè mbɔɲ tá mbi lɔgɪnə. ³ Nòò à ɛɛ ɲku'u aa, a ghirè ɲtoo mà yũ i fɛ'è nĩ ɲsi nlaa. A ɛ mfa ntoo mà yũ a mbo mə, ɲswon mə mə tigè ɲlaanse, yu wa yĩ Nwĩɲgòɲ ɲgàɲyweense yĩ'inè aà.

⁴ Mə ɲwà'ànə aɲwà'ànə yuà aa a mbo Titus yĩ mə à ni mú ghà yĩ ànnu nĩɲkon a múm àbĩintii yĩ mə bĩ'iyu tswe nì yù aà.

Tá Nwĩɲgòɲ Tà bo bĩ Kristo Yesu ɲgàɲyweense yĩ'inè ghirə ɪbɔɲ a nu wò ɲki niɲ mbɔɔnə a nu wò.

Afà'à yĩ mə Titus à ɛ mfà'à a Crete aà

5 Mè lɛ mmà'atə gho a ala'a Crete aa mə tã ò manşə ntaŋtə ibùgə innù jii mə i lɛ mburə aa ñki ntso'ɔ bĩlii bi ndânwĩ ni mikurə mĩtsim. Wa'atə innù jii mə mə lɛ nswonj mə tã ò ghĩrə aà. 6 A ku'unə mə tã ndiindânwĩ à bə ñú yĩi mə kaa à sɪ nĩ àlò'ò tswê; à tswe nĩ n̄tswe nĩ m̄angyè tsi'ĩ yĩ n̄fùùrè tã bɔ̀ò bi ki mbə bē b̄ii mə bi niŋ m̄int̄i myaa a nu Kristo, n̄tsuu ki tsə'ə kè ki t̄i nĩ àt̄u. 7 Nlonj mə ifà'a Nwĩ i tswe aa a mbo ndīi ndânwĩ aa, a bɔŋ mə bɔŋ à laa n̄tswe t̄i àlò'ò. Tã ndīi ndânwĩ à tsuu nu ki ñee, n̄tsuu ntɔŋ i ki w̄anşə lw̄isè, n̄tsuu m̄ilù'ù ki no baanə, n̄tsuu fikòrè i ki to, n̄tsuu ñkabə si'i i ki furə. 8 Ndīi ndânwĩ à tswe nĩ ñka ñkwerə biḡīi a nda yu, i kii kòŋè nĩ ànnù yĩi mə a ku'unə. A kòŋè n̄innù j̄i siḡinə, i yə ni mə àkòrè ni z̄i yi a ku'unə. Tã innù ji i laa a nsi mi'i Nwĩ, ñki ñka nsa'a nĩ ib̄ii nú yĩ. 9 A tswe nĩ nanşə n̄tswã n̄too yĩ n̄siḡinè ya mə i kù'ùnə mbii aa, n̄tswa tã i tinsè, mbə tsi'ĩ wa ajàn mə bi lɛ ndi'ĩ ghu mbo aà. Ma mùu ajàn bɔŋ à ka z̄i ndi'ĩ ànnù Nwĩ yĩi mə a bɔŋ a mbo bə ta kii ki kweentə ni a mbo bə b̄ii mə bi liḡitə aa, i wa'asè nĩ waa ghu.

10 Bè bĩ ghà'atə bi nanşə tswe ghu, i bu ki swonj aa bə baYuda b̄ii bi bii kr̄isto nt̄īi ni mə b̄i ka ñŋetə bē aa, bii mə bi Ligə tsi'ĩ ligə mə mbə bi wa'à tsisə aa, m̄bwe'esə nĩ bə b̄i mɔ'ɔ, ñghaa ni m̄ighàà mi d̄an̄è d̄an̄è. 11 A ku'unə mə tã bi tsu'unə waa, nlonj mə bo niŋə nĩ àbùùrè a múm ñgwè'è j̄i ghà'atə, ndi'ĩ nĩ innù jii mə kaa bo s̄i nĩ ñka ndi'ĩ tswê, ñghĩrə mà mùu ajàn nlonj aa mə bi furitə ñkabə nyòŋè. 12 Nù àla'à wàà yĩ

mò'ɔ yïi mə à ni ɲgàŋtoò nwĩ waa, à le nswonə mə, “BaCreta bĩtsim à nĩ ɲgǎŋswonəbaŋnənnù, mbə nnaà mĩtsə'ə jĩi mĩntiĩ myaa mi fii aa, bo jĩ tsi'ĩ jĩ kaa wa'à fà'à.” ¹³ Ma yuù ànnù mə à swon nlon ɲgaà yàà aa, à ni tsi'ĩ ànnù nĩkonə. A nĩ ɲji'ĩ ànnù yïi mə ò tswe nĩ ɲwenə waa tsi'ĩ mbə ànnù tǎ tǎ bo tswe nĩ àbĩintiĩ yïi mə a ku'unə aà; ¹⁴ tǎ wa'à ka nniŋə mĩntiĩ myaa nĩ ɲjyàlà'à jĩi mə baYuda sa'a aa, kə ni ndi'ĩ bi bē bĩi mə bi tuu nĩ ànnù nĩŋkonə aà. ¹⁵ Innũ tsim i laa ɲkù'ùnə a mbo bè bĩi mə ìnnũ jyaa i ki nlaà; lá a mbo bè bĩi mə ìnnù jyaa i sɪ laa, kaa bo wa'à ntiĩ waa a nu Kristo ki nniŋ aa, kaa ànnù yĩ tsu a sɪ a mbo bo laà nlon mə ibi tà mə ɲgi'ĩ nĩ mĩntiĩ myaa bo m̀m̀d̀ontə jyaa. ¹⁶ Bo swonə ni mə bo zi Nwĩ, la mighirìnə mi innũ myaa mi bǎŋnə ñtuu ni mə kaa bô sɪ Nwĩ zĩ. Bo fumsə nĩ àzwi bē, ñtiĩ nĩ àtu a mbo Nwĩ, kaa wa'à kù'ùnə mə mbə bo ghirə ànnù yĩ sigìnə yĩ tsu.

2

Annù Nwĩ yi annù nĩkonə

¹ Lá a ɲghɛɛ ni wò, ka ndi'ĩ naa annù Nwĩ yïi mə a ku'unə nyon a ndi'ĩ aà. ² Nĩ ka ndi'itə bilii bĩi mə bi tswe a titiĩ bù aa tǎ bo tsuu milù'ù i ki no i baanə, ɲghirə ni mə tǎ bə ka bɔ'otə nĩ waa, ɲka ntsyɛsə nĩ waa, ɲki ɲkaa ntswa nĩ ìbĩinũ waa; tǎ àbĩintiĩ yaa nĩ àkòŋnə yaa bo bi à àtǎŋəntiĩ yaa tǎ àtinsə. ³ Nĩ ki ntswe nĩ ndi'itə bilii bi bǎŋgyɛ buu mə tǎ àkòrə ni zĩ yaa tǎ bə tsi'ĩ tsɔ yĩ bǎŋgyè bĩi mə ìnnù jyaa i tsinə bo kii m̀ba'atə nĩwaa aà. Tǎ bo tsuu bē a n̄im i ki ghàà,

i tsuu ìbù'ù a mbo m̀l̀ù'ù i kii bə. Tâ bo ka ndi'i nî ànnù yïi mə a ku'unə aà. ⁴ Bo bə ki d̀i'ì nî ànnù yïi mə a ku'unə aa bonj bo aa ki m̀r̀isè ni bànjyè bii mə bo burə ka ki kuu ni a múm ǹỳo'ò kùù aa mə tâ bi ka kəŋ bilòò byaa ni b̀òò byaa, ⁵ ñka ntsyəsə nî waa, kaa wa'à tsuùrè, ñghirə nî ìnnù jii mə mànjyè ǹỳo'ò à tswe ni ñka ñghirə a nda aà, ñghirə nî ìnnù jì sigìnè, ñyu'unə ni bilòò byaa, tã tâ bə tsuu afirə ñghàà ni Nwí ló ki fa.

⁶ A ngǎŋ ngǎŋ, nì ki ntswe nî ñka ndi'iiə nî b̀òò ngwa'a buu mə tâ bi ka nisyəsə nî waa. ⁷ A ni ìnnù tsim, ò tswe ni mbə àlensə yí sigìnè a ni mighirìnè mi ìnnù mó. Nka nanjə ndi'i nî ànnù Nwí yïi mə a ku'unə aa a ajàn mə mbə bə b̀o'otè aà. ⁸ Ta ñghàà nii mə ni fè'ε a tsú wò aa tâ ni bə nî sigìnè, nii mə mbə ñu wa'à ñkà ñligitə, tã tâ itu ñgàŋkíbaà jì'inè ì dirə ajàn yïi mə kaa mbə bi wa'à nî ànnù yí bi a nswonj a ngaa bí'inè tswé.

⁹ A ku'unə mə tâ ìbù'ù ì ka nyu'unə bítaà byaa, ñka mfa'a ni a mbo bo ni mânji yïi mə bo ka ki doritə ni ìnnù tsim aà. Tâ bo tsuu mighàà a mbo ki kwi'itə, ì tsa'a ni waa. ¹⁰ Ntsuu nî waa kii yèrè. Tâ bo ka mbanjə ndi'ì ni mə bo nî ìbù'ù jì sigìnè, ñghirə nî ìnnù tsim nî ñtiì waa tsim, ma mùu ajàn, ñghirə ni mə tâ bə yə mə ànnù Nwí Ngànyweensə yì'inè, ya mə bí'inè d̀i'ì aa a nanjə mbòŋè.

¹¹ Nlonj mə Nwí à fi'isè mē ìbòŋ yi fàa mbi aa mə yu yweensə bə bi tsim ghu. ¹² Ìbòŋ ma ghù ì m̀r̀isè nî yì'inə mə tâ bí'inè ka ntuu ìnnù jii kaa sè jì Nwí bə aa, bo bi ìnnù jì bi jii mə mbi yè'ètè

aa, ŋka ntsyεsə mə tâ àkòrè nizì yì'inè a mûm mbi yù tâ à tsinè, mbə yî Nwî. ¹³ Mbe nî mbɔɔnə ya yîi mə bî'inè yu'utə, a ajàn yîi mə Nwî yî'inè yî ñwè nî Ngànyeensə yî'inè Yesu Kristo à ka yî zì a mum nigha'à ni aà. ¹⁴ Kristo à le mfa ibiñû yi a atu bî'inè mə yu tsu'u atû yì'inè a mum ŋgɔŋ innù jî bi tsim, ta ghìrè tâ bî'inè laa ŋku'unə ni bə bi, bii mə bi yè'ètə a ŋka ŋghìrè innù jî siginè.

¹⁵ Ka ndi'ì nî ìnnù majû a mbo bə ŋka ndi'itə ŋkii ŋwenə nî waa nî àdà'a tsim yîi mə Kristo à fa a mbo wò aa. Tsuu bii tâ ñù nibò yî tsù tâ à ka ntsa'a nòò.

3

Akòrè nizì bɔɔ bi Kristo

¹ Wa'atə a mbo bo biisim mə tâ bo ka nyu'unə bisa'a bi ala'a bo bi bità bi ala'à. Βεε bo ka nyu'unə nî waa bi ká ndoritə a ŋka ŋghìrè innù jii mə i ku'unə aa bìnòò bîtsimè. ² Tâ bi tsuu innù jî bi a ŋgaa ñù tsù i ki swonə. Ŋka ŋkhə nî àyòŋə, mbaŋnə ŋka mbɔnə, ŋkii nsaŋnə a mbo bə bîtsim. ³ Nlon mə tsi'ì bî'inè, à le mbə a mbîi aa, bî'inè bə ìjɛtə bə, ñtii nî àtû, mfanə mânjî, mbə ibù'ù a mbô mbuu innù jî ghà'àtə jii mə ñjyănù yî'inè i yè'ètə ŋkii ŋkɔŋə aà. Bî'inè le tswe ni àbi'intii, bo bi àghè'ənə; bə bàà nî yì'inè, bî'inè kii mbaa nî waa. ⁴ La nòò wa mə ìbòn bo bi àkòŋnə Nwîŋgɔŋ Ngànywèensə yì'inè i leè mfe'ε aa, ⁵ à le nyweensə yì'inè. Kaa à le ŋwa'à yì'inè yweensə aa nlon innù jî tsinè jî tsu jii mə bî'inè le ghìrè aa bə. A le nyweensə yì'inè nlon aa bə ŋko mliŋnè yî, ñsi'i yì'inè, ŋkwatə njwe yì'inè,

m̄fa ntsw̄ent̄t̄i ȳi m̄fii a mbo b̄i'in̄è n̄tsya aa a n̄j̄m Azw̄i ȳi Làà ⁶ ȳi à l̄e nsw̄i'̄i a nu b̄i'in̄è a nāns̄è ñgha'a ntsya a n̄j̄m Yesu Kristo, Ñḡan̄j̄w̄ēens̄è ȳi'in̄è aà. ⁷ A l̄e ñgh̄ir̄ə ma mùu j̄an̄ aa t̄ă tsȳă a n̄j̄m ìb̄ō̄ŋ ȳi ñgh̄ir̄ə t̄ă ìnn̄u j̄i'in̄è tsin̄ə ghu nsi mi'i, t̄ă b̄i'in̄è tiḡə bij̄ib̄ind̄â bi i ȳi tiḡə tswe n̄i n̄tw̄ent̄t̄i ȳi m̄ə i lw̄i'̄i n̄īŋk̄ōŋ, ya ȳi m̄ə b̄i'in̄è b̄e aà. ⁸ N̄īgh̄àà ma n̄u ni sw̄ōŋə aa tsi'̄i ànn̄u n̄īŋk̄ōŋə.

M̄ə l̄òò m̄ə t̄ă n̄i kwee f̄im̄faa a n̄i ìnn̄u ma j̄u t̄ă t̄ă b̄è b̄īi m̄ə bi n̄īŋ m̄īnt̄ī myaa a nu Nw̄i aa t̄ă b̄i fa mīb̄īi m̄i n̄u myaa a ñka ñgh̄ir̄ə ìnn̄u j̄i siḡin̄è. Ìnn̄u ma j̄u i ku'un̄ə ñki mb̄ōŋ a mbo b̄è bīts̄im̄. ⁹ Là ka ntsȳes̄ə gh̄o n̄tsuu i ki kuu a n̄i ìnn̄u nsw̄ūŋn̄è j̄īi m̄ə mb̄ə wa'̄à ghuu kwet̄ə b̄ə aà, bo b̄i n̄ī ànn̄u a ñka ns̄əŋ miwaa mi ñgw̄è'è b̄è, n̄tsuu ki ton̄ə, n̄tsuu kii ȳòŋə ñlon̄ ìnn̄u n̄ōŋs̄è, ñlon̄ m̄ə kaa ma ȳu a ni annu dan̄ə dan̄ə kaa a si ñu tsu kwet̄ə. ¹⁰ Mb̄ə ñu a tswe a tit̄īi bù m̄ə a z̄i n̄i ñȳat̄ə, n̄i wa'as̄ə ȳi a ñgaa ȳi m̄f̄ūr̄è k̄è j̄i baa, a tuu yu'ut̄ə, n̄i tsūu n̄i ànn̄u bu bo b̄i tswe. ¹¹ N̄i zi m̄ə àj̄an̄ə ñu ma ȳu à f̄an̄ə m̄ə, ñki mb̄ə ñu ȳi m̄b̄ī; à n̄īŋ m̄ə isa'a a nu yu yumb̄ōŋə.

Idi'it̄ə Paul j̄i nlw̄i'̄inj̄im

¹² B̄ēe m̄ə too Artemas k̄ě Tychicus a mbo w̄ò ò w̄an̄s̄è n̄zi ntsi'i gha a Nicopolis, nlon̄ m̄ə m̄ə k̄à'a m̄ə m̄ə ka tswe ghu a noò m̄f̄ə'è. ¹³ Ȳə m̄ə m̄ə ò kwet̄ə Zenas ȳīi m̄ə à ni ñgan̄n̄īŋt̄ə m̄isa'a aa bo Apollos t̄ă bo gh̄ēe wa ñīgh̄àà; ñȳə m̄ə bo tswe n̄i ñjoò tsim̄ j̄īi m̄ə bo l̄òò aà. ¹⁴ Ȳə m̄ə b̄è b̄i'in̄è ȳəḡə a ñka m̄fa ìbīin̄u waa a ñgh̄ir̄ə ìnn̄u

Bafut
Bafut: N̄toò Kristo yî N̄sigìnè: mìkàà yî mfiì New
Testament

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bafut

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2022-10-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 27 Oct 2022

5d039b4a-c9a1-50b1-8a61-176cf48aa271